

СТАНОВИЩЕ

От: *доц. д-р Стела Стоянова Ралева*

Стопански факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“
професионално направление 3.8. „Икономика“
научна специалност „Политическа икономия“

Относно: конкурс за доцент в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 3.8. Икономика (Статистика, иконометрия и икономическо моделиране – на български и английски език), обявен в ДВ, бр. 30 от 15.04.2022 г.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури за провеждане на конкурс за доцент за нуждите на Стопанския факултет на СУ съгласно Заповед № РД-38-277/06.06.2022 г. на Ректора на СУ.

Кандидат в конкурса: *д-р Андрей Андреев Василев*

1. Информация за кандидата

Д-р Андрей Василев има магистърски степени по Международни икономически отношения от УНСС и Приложна математика (Специализация по приложна статистика) от СУ „Св. Климент Охридски“. През 2008 г. придобива ОНС „доктор“ по научната специалност „Математическо моделиране и приложение на математиката“ в СУ. От 1999 до 2003 г. е работил последователно като специалист, старши експерт, главен експерт и началник отдел „Макроикономическо моделиране и политика“ в Агенцията за икономически анализи и прогнози. От 2001 до 2002 г. е анализатор в Райфайзенбанк. От 2003 до 2018 г. е началник отдел „Макроикономически изследвания“ в Българска народна банка. Впоследствие заема позицията ръководител на звено „Изследване и развитие“ в ДИЛ Венчърс ООД и ДИЛ Аналитикс ООД. Има дългогодишен опит като хоноруван преподавател във Факултет по математика и информатика и Стопански факултет на СУ. Участва в 5 международни и 8 научноизследователски и научно-приложни проекти. Владее английски, френски и руски езици. Ползва множество програмни продукти и специализирани софтуери. Членува в

Българска макроикономическа асоциация, като в интервала 2016-2017 г. е заместник-председател на управителния съвет.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Д-р Андрей Василев е представил справка за изпълнението на минималните национални изисквания според член 2б от ЗРАСРБ и приложението към чл. 1а, ал.1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, към която са приложени всички необходими доказателства. Той участва в конкурса с 34 публикации, в т.ч. една самостоятелна монография (хабилитационен труд); втора монография в съавторство; 5 статии и 2 доклада в съавторство, публикувани в списания и тематични сборници, реферирани и индексирани в Scopus; 13 студии, 3 статии и 8 доклади от конференции, разработени в съавторство и отпечатани в нереперирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни токове. Хабилитационният му труд „Стратегически модели на търговия в условията на протекционизъм“ съответства изцяло на тематичната област на конкурса, като с него се отговаря на показатели В от националните изисквания. С броя и вида на останалите публикации, техния обем и индивидуалното участие на кандидата е надхвърлен значително минимумът по показателите от група Г. Приложен е списък със 17 забелязани цитирания, вкл. 2 в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, с което е осигурено съответствие с показателите от група Д на националните изисквания. 26 от публикациите са английски език, като по-голямата част от тях са в чужбина. Взети като съвкупност, те отговарят на профила на конкурса и показват разпознаваемост на кандидата сред научната общност.

3. Оценка на учебно-преподавателската и учебно-методичната дейност

Кандидатът в конкурса стартира преподавателската си дейност в СУ през 2003 г. и продължава да я осъществява и в момента. През този деветнадесетгодишен период той води лекции по Иконометрия, Макроикономика I и Макроикономика II във Факултета по математика и информатика и по Статистически и математически методи, Техники на иконометричното оценяване, Приложно икономическо моделиране с Python, Приложна иконометрия II, Макроикономическо моделиране и Микроикономическо моделиране на английски език в Стопанския факултет на СУ. Бил е ръководител на две дипломни работи в магистърските програми „Математическо моделиране в икономиката“ и „Приложна иконометрия и икономическо моделиране“ на двата факултета.

Преподаването на посочените дисциплини и усвояването на учебното съдържание е подпомогнато значително от разработените учебно-методични материали, които са представени в Справката за допълнителните показатели по член 112, ал. 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Резултат от многогодишните натрупвания в преподаването е и публикуваният в съавторство учебник „Увод в макроикономиката“, който има оригинална структура и предлага умело съчетаване на базисни постановки и представени по достъпен начин формални зависимости.

4. Характеристика на представените научни публикации

Основно място сред представените публикации в конкурса заема самостоятелната монография „Стратегически модели на търговия в условията на протекционизъм“ (№33). В нея се прави задълбочен анализ на моделите на търговски взаимоотношения с включен теоретико-игрови елемент. Характеризират се моделни конструкции от теорията за международната търговия при наличие на стратегическо взаимодействие и теорията на индустриалната организация при малък брой купувачи и се прави съпоставка с традиционните по-малки и по-мощни динамични модели на международна търговия. Разглежда се динамичен модел на търговия между две страни при пълна или частична защита на местния потребител, като и в двата случая е доказано съществуване на равновесия по Наш и е описана структурата на тези равновесия. Динамиката в първия случай е въведена чрез измененията на цените в дискретно и непрекъснато време, представени като зависими от наличието на непродадени количества стока и неизразходвани местни финансови ресурси, докато във втория случай, ограничаващ се до дискретно време, получените равновесия се прилагат към избраните механизми за корекция на цените въз основа на числени симулации. Много интересни са представените разширения на конструирания модели чрез добавяне на стохастичен елемент, повече региони и въвеждане на производители, както и откритите им специфики спрямо класическите икономически модели. Монографията представлява самостоятелно и цялостно авторско изследване на значими икономически зависимости и в този смисъл има характеристиките на класически хабилитационен труд. В синтезиран вид някои от разглежданите в нея или свързани с тях проблеми са анализирани в публикации №2, №4, №20 и №22-23.

Втората съвкупност от публикации е най-многобройна и е свързана с макроикономическото моделиране. В една част от тях – №1, №9, №12 и №14, е изследвано поведението на малка отворена икономика на примера на България и е конструиран динамичен модел на общо равновесие при паричен съвет, открояна е ролята на фискалните правила, разгледани са детерминанти на БВП при взаимоотношенията между различни валутни съюзи и е коментирано определянето на равновесен валутен курс. В публикации №15-16, №19, №25-27 и №34 е направен факторен анализ и е разработена рамка за прогнозиране на търсенето и предлагането на труд в България, изяснено е несъответствието между тях, анализирано е въздействието на активната политика на този пазар и е характеризирана кривата на Филипс. Публикации №17, №21 и №24 представят софтуерни приложения на модела на малка отворена икономика, модела на Солоу и IS-LM модела, а №29 и №31-32 предлагат оценки на различни политики на ниво ЕС на базата на изчислим модел на общо равновесие.

Третата група публикации - №5-8 и №10, са в областта на пространствената икономика и разглеждат оптималното поведение на икономическия агент при вземане на решения за потребление и спестяване и допълването им с решения за преместване в пространството при разпределение на заплатата с единствен максимум.

Последният кръг проблеми, застъпени в публикациите по конкурса, се отнасят до разработването на специализиран инструментариум за моделиране (№11, №13, №28 и №30). В тях се разглежда решаването на динамични оптимизационни задачи, прави се преглед на използването на многоагентни системи в макроикономиката и финансите и се коментира икономическото приложение на теорията на реакционните мрежи.

5. Основни научни и научно-приложни резултати и приноси

Основните приноси и резултати в публикациите на д-р Андрей Василев може да се обобщят по следния начин:

Първо: Направената авторова систематизация на съществуващите изследвания върху приложението на теорията на игрите в международната търговия и моделите на пазарни структури с ограничен брой купувачи и открояните направления в динамичното моделиране на международната търговия.

Второ: Конструирането на модели на търговия при наличие на стратегически взаимодействия с микроикономическа интерпретация, ориентираност предимно към пазарите на крайни продукти и при отсъствие на пазарна сила на потребителите.

Трето: Своеобразният начин на динамизиране на моделите на търговия, който се изразява във възприемането на динамиката в поведенчески контекст, обвързването на динамиката на цените с поведението само на потребителите, както и формулираното заключение, че еволюцията на цените в дискретно и непрекъснато време зависи от избраната форма на динамичната част на модела.

Четвърто: Съставянето на динамичен стохастичен модел на малка отворена икономика с паричен съвет, калибрирането на неговите параметри и изследването на очакваната реакция на икономиката към екзогенни шокови въздействия.

Пето: Моделирането на фискалната политика чрез включени фискални правила, задаването на съвкупното производство като функция на местните и международните цени и на валутния курс и разработването на базисен динамичен модел за определяне на равновесната траектория на номиналния валутен курс.

Шесто: Изградената модулна рамка за извършване на средносрочни и дългосрочни прогнози за търсенето и предлагането на труд в различни структурни разрези, разработването на макроикономически модел с микроикономически основни за оценяване на нетните ефекти от политиката на трудовия пазар, моделирането на решението за участие на пазара на труда със статистически методи и методи на машинното обучение и оценените по иконометричен път зависимост от типа на крива на Филипс и ефективност на трудовия пазар.

Седмо: Представените софтуерни приложения на опростен модел на малка отворена икономика с добавена рискова премия, на модела на Солоу с висока приложимост в образователния процес и на IS-LM модела, позволяващ интерактивно изследване на ефектите на макроикономическата политика.

Осмо: Изследваните различни варианти на модел на оптимално пространствено поведение на икономически агент в дискретно и непрекъснато време и с едномерно или двумерно пространство.

Девето: Разработеният специализиран технически инструментариум, базиран на теориите на графите и реакционните мрежи, методите за решаването на задачи на

оптималното управление в дискретно време с безкраен хоризонт и многоагентните системи и разкриването на тяхното приложение в макроикономическото и финансовото моделиране.

6. Лични впечатления

Имам лични впечатления от д-р Андрей Василев още от студентските му години в УНСС. Още тогава той демонстрираше висока теоретична подготовка и отчетливо изразен афинитет към аналитична дейност. Тези ми впечатления се затвърдиха впоследствие от наблюдението ми върху неговата работа в БНБ, където той се проявяваше като задълбочен изследовател със сериозен принос към разработваните от банката иконометрични модели и правените в нея макроикономически анализи и прогнози.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам съдържателни критични бележки към кандидата. Позволявам си да му препоръчам да разшири своите контакти с представители на академични институции в страната и чужбина, вкл. и чрез осъществяване на международна изследователска или преподавателска мобилност.

Заклучение:

Въз основа на значителната публикационна активност на д-р Андрей Василев, неговите доказани научноизследователски резултати и приноси, натрупаният дългогодишен преподавателски опит, високата му теоретична и методологична подготовка и интензивната му работа по научни и научно-приложни проекти смятам, че той е много подходящ кандидат за обявения конкурс. Предвид всичко това и поради факта, че той отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, с пълна убеденост препоръчам на членовете на научното жури да гласуват за неговото назначаване на академичната длъжност „доцент“.

25.08.2022

Изготвил становището: .....
/доц. д-р Стела Ралева/